

Till:

Ledamöter i Agenda 2030 Delegationen

ETT NATIONELLT GENOMFÖRANDE AV EN GLOBAL AGENDA

Concord Sverige är en nationell plattform med kompetens om globala utvecklingsfrågor och med medlemmar som har partner och samarbeten runt om i världen. Tillsammans har vi följt Sveriges politik för global utveckling (PGU) och den feministiska utrikespolitiken sedan dess start. Vi vill med detta brev delge er några av våra erfarenheter och lärdomar och ge rekommendationer till hur Sverige skulle kunna ta på sig ledartröjan i genomförandet av Agenda 2030 och inte bara leva på gamla meriter.

Vi vill skicka med er tre viktiga komponenter för att stärka Sveriges genomförande av en global agenda:

- 1. Att samstämmighet för hållbar utveckling är en förutsättning för globalt genomförande och att Sverige därför behöver bygga vidare på PGU.**
- 2. Att ansvarstagande och uppföljning behöver tydliggöras med ett systematiskt budgetarbete som klargör genomförandet av Agenda 2030 samt att det behövs ett nationellt råd som leds av finansministern.**
- 3. Att ägarskap, delaktighet och engagemang är en framgångsfaktor och att det behövs ett nationellt forum likt det internationella forumet High Level Political Forum (HLPF).**

1. SAMSTÄMMIGHET FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

För att ett land ska kunna bidra till en rättvis och hållbar global utveckling krävs att alla politikområden strävar åt samma håll och inte motverkar varandra – att politiken är samstämmig. Tillsammans med de mänskliga rättigheterna pekar Agenda 2030 med sina 17 Globala mål för hållbar utveckling ut riktningen för denna gemensamma strävan. Sveriges politik för global utveckling (PGU) gav redan 2003 Sverige ett viktigt redskap för att förverkliga ambitionen om en samstämmig politik och är ett centralt bidrag till uppfyllandet av Globala Målen och de mänskliga rättigheterna. Agenda 2030 och PGU förstärker och kompletterar varandra. Samstämmighetspolitiken är inte bara ett verktyg utan en *förutsättning* för genomförandet av Agenda 2030 globalt. Nystarten av PGU 2014 har skapat strukturer inom regeringskansliet som samordnar arbetet med global hållbar utveckling och också för Agenda 2030. Samtidigt ser vi flera utmaningar.

a) Regeringens skrivelser har identifierat och synliggjort en rad målkonflikter liksom påpekat samstämmighet och synergier. Samtidigt har det, oavsett regering, inte varit tydligt hur dessa målkonflikter behandlats eller vilka val som lett fram till olika beslut. Målkonflikter har snarare setts som potentiella än som reella problem.

Vi rekommenderar att slutrapporten för Agenda 2030 betonar regeringens ansvar för att **förtydliga hur målkonflikter behandlas**. En bredare analys av frågan kan påverka synen av vad som är Sveriges intresse Syftet med att synliggöra målkonflikter måste vara att bearbeta dem utifrån flera perspektiv så att politiska beslut som prioriterar de mänskliga rättigheterna och hållbar utveckling framför kortsiktiga särintressen och andra politiska hänsynstaganden kan fattas.

b) Det saknas verktyg och kunskap kring hur perspektiven ska styra och användas som analysverktyg. Det krävs en tydlig värdering av olika risker och möjligheter, så att de som är förenade med mest negativ effekt eller positiv potential prioriteras högst.

Vi rekommenderar att slutrapporten för Agenda 2030 ger konkreta förslag på hur Agenda 2030 kan bli **vägledande** i allt arbete på regeringskansliet och myndigheter.

c) Departements handlingsplaner för PGU och Agenda 2030 var endast interna dokument och gjordes aldrig offentliga. Detta försvårar ansvarsutkrävande och uppföljning.

Vi rekommenderar att slutrapporten för Agenda 2030 uppmanar regeringen att dessa **handlingsplaner utvecklas och blir offentliga dokument med konkreta uppföljningsbara mål** att föra diskussion utifrån.

d) Det är ett svagt politiskt intresse i riksdagen för PGU-skrivelsen. Endast utrikesutskottet besvarade regeringens skrivelse våren 2018. Även under valrörelsen och efter att handlingsplanen blev klar har det varit tyst från riksdagens politiska partier om deras visioner för genomförandet av Agenda 2030.^[1] Agenda 2030 behöver långsiktighet och brett ägarskap.

Vi rekommenderar att slutrapporten för Agenda 2030 understryker vikten av en kontinuerlig dialog och en struktur för att **förankra arbetet med såväl PGU som Agenda 2030 i riksdagen**.

2. UPPFÖLJNING OCH ANSVARSTAGANDE

För att säkerställa Sveriges ansvar och bidrag till att säkra en omställning mot global hållbar utveckling och genomförandet av Agenda 2030 krävs att olika aktörer bidrar till en tempoökning och att möjliggöra för modiga politiska lösningar. Regeringen är ytterst ansvarig för Sveriges genomförande även om olika aktörer har ansvar i sin kontext.

Vi rekommenderar att slutrapporten för Agenda 2030 inkluderar att:

- a. Regeringen på ett systematiskt sätt i **budgetarbetet** klargör hur målen uppfylls. Regeringen bör systematiskt synliggöra synergier och åtgärda målkonflikter utifrån perspektiv och åtaganden. Budgeten ska även visa på vilket sätt de olika utgiftsposterna integrerar de tre dimensionerna av hållbar utveckling och prioriterar de som lever i allra störst utsatthet. För detta ska bli möjligt behövs en etablerad struktur och kontinuerlig fortbildning, dialog och analys inom regeringskansliet. Utlandsmyndigheterna är centrala i arbetet med Sveriges globala genomförande.
- b. Regeringen *minst vartannat* år gör en **särskild skrivelse** eller rapport till riksdagen för genomförandet av Agenda 2030. Denna rapport bör med fördel följa FN:s riktlinjer för den frivilliga rapporteringen och inkludera Sveriges arbete med Politiken för global utveckling.
- c. **Sverige inrättar ett tvärsektoriellt nationellt råd för Agenda 2030**, ett råd som bör ledas av finansministern med representanter från näringsliv, forskarvärlden och civilsamhället, med syfte att årligen följer upp regeringens genomförande av Agenda 2030 och PGU, samt bidra med råd för dess genomförande.

- d. Regeringen möjliggör för att **lokala och sektorsvisa handlingsplaner** tas fram och diskuteras.

2017 tog Agenda 2030-delegationen en viktig roll i att skapa tvärsektoriella dialoger för att utveckla det som sedan blev er första rapport och senare regeringens handlingsplan. Vi ser att det krävs en funktion efter Agenda 2030-delegationen som på ett representativt sätt sammanför olika aktörer i samhället för att gemensamt vidareutveckla Sveriges genomförande. Det finns här erfarenheter från flera andra länder, EU-nivån men även från FN:s högnivåforum.

3. ÄGARSKAP, DELAKTIGHET OCH ENGAGEMANG

Ägarskap, delaktighet och engagemang är förutsättningar för att Sverige ska kunna ta på sig ledartröjan i genomförandet av Agenda 2030. Då krävs inkluderande forum som bidrar till att skapa, tillvarata och stärka olika aktörers förståelse av och engagemang för en global hållbar utveckling. Det är också viktigt att Sveriges regering tar ansvar för både nationellt genomförande av agendan, i sin helhet och för en samstämmighetspolitik för global hållbar utveckling.

Vi rekommenderar att slutrapporten för Agenda 2030 möjliggör för att ett **nationellt forum skapas med inspiration och erfarenheter från det internationella High Level Political Forum (HLPF)**.

För att öka engagemanget, bredda ägarskapet, kunskapen och kraften i *hela* samhället bör ett sådant forum innehålla följande delar:

1. Metod- och kunskapsutbyte och byggande utifrån specifika globala mål. Här ska målens koppling till konventionerna om de mänskliga rättigheterna inkluderas.¹
2. Öppen utfrågning av regeringens arbete utifrån den nationella rapporten och att samstämmighet för global utveckling (PGU) är en integrerad del i rapporten.
4. Utrymme för dialog kring lokala och sektorsvisa handlingsplaner.
3. Inbjudna länder från minst tre kontinenter som kritiskt granskar Sveriges rapport och som är med under forumet. Det kan vara länder som Sverige har partnerskap med via biståndet eller länder inom EU.

Ett nationellt forum ska vara mer än ett event. Det ska bidra till att skapa, tillvarata och stärka olika aktörers ägarskap, förståelse av och engagemang för en global hållbar utveckling. Forumet och processen ska vara inspirerande, öppet och inkluderande. Ett syfte med att skapa ett nationellt forum är att komma närmare medborgare och flytta hem FN-processen och diskussionerna så att det blir relevant för fler aktörer. Detta är en vital del av att skapa en bredare förståelse för Globala Målen och på så vis inspirera den bredare allmänheten att bidra till deras uppfyllande. Erfarenheterna och slutsatserna ska sedan tas vidare till det globala HLPF.

¹ <http://www.globalamalen.se/manskliga-rattigheter/> De år då Sverige även ska rapportera till UPR. Ska dessa två processer koordineras. Globala målen kommer att inkorporeras i civilsamhällets skuggrapport. Konventionsåtaganden kommer att kopplas samman med åtaganden som finns i delmålen, rekommendationerna vi kommer att göra likaså.

Att skapa ett nationellt forum kommer att kräva resurser och det blir viktigt att vara kostnadseffektiv och tänka smart. Med tekniska lösningar kan privata sektorn, kommuner, landsting, skolor och universitet vara delaktiga. Det är viktigt att hela regeringen och statsministern känner ansvar för forumet och i möjligaste mån är närvarande under forumet. En aktör som skulle kunna vara behjälplig i genomförandet är [NOD – Nationellt organ för dialog och samverkan](#).

Civilsamhällets roll och ansvar

Avslutningsvis vill vi poängtera att Agenda 2030 inte kan genomföras utan ett **starkt civilsamhälle i Sverige och övriga världen**. Alla förslag ovan måste därför bidra till att stärka förutsättningarna för det civila samhällets organisationer att utifrån deras olika roller och behov som röstbärare, kunskapsbärare, ansvarsutkrävare, utförare och nätverkare fungera som aktörer i sin egen rätt. Vi har tillsammans åtagit oss att höja ambitionen och har skrivit under på avsiktsförklaringen [Civilsamhället för Agenda 2030](#).

Er roll som Agenda 2030-delegationen är att vara modiga och utmanande och er rapport kommer vara avgörande för kommande regering. Vi hoppas att den slutrapport ni lämnar kommer att ge Sverige en struktur och nya tankesätt för att stärka allt arbete med Agenda 2030. Sveriges regering behöver skapa ett brett nationellt ägarskap för Agenda 2030 och, genom detta agerande, ta en ledande roll för arbetet med de globala målen som förändrar på riktigt även på global nivå.

Detta papper har tagits fram av Arbetsgruppen för Agenda 2030 och samstämmighet och är en utveckling av rekommendationerna från [Barometer 2018 – civilsamhällets granskning av Sveriges politik för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030](#).